C/2025/649

10.2.2025

**NÕUKOGU SOOVITUS,**

**21. jaanuar 2025,**

**millega kiidetakse heaks Malta riiklik keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava**

(C/2025/649)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 121,

võttes arvesse määrust (EL) 2024/1263, eriti selle artiklit 17,

võttes arvesse komisjoni soovitust

ning arvestades järgmist:

**ÜLDISED MÄRKUSED**

(1) 30. aprillil 2024 jõustus ELi reformitud majandusjuhtimise raamistik. ELi reformitud majandusjuhtimise raamistiku põhielemendid on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2024/1263 majanduspoliitika tulemusliku koordineerimise ja mitmepoolse eelarvejärelevalve kohta ([1]), muudetud määrus (EÜ) nr 1467/97 ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse rakendamise kohta ([2]) ja muudetud nõukogu direktiiv 2011/85/EL liikmesriikide eelarveraamistiku kohta ([3]) . Raamistiku eesmärk on edendada reformide ja investeeringute kaudu usaldusväärset ja jätkusuutlikku riigi rahandust ning kestlikku ja kaasavat majanduskasvu ja vastupanuvõimet ning vältida valitsemissektori ülemäärast eelarvepuudujääki. Samuti edendatakse sellega riikide isevastutust ja keskendutakse rohkem keskpikale perspektiivile, koos nõuete tõhusama ja sidusama täitmisega.

(2) Uue majandusjuhtimise raamistiku keskne element on riiklikud keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikavad, mille liikmesriigid esitavad nõukogule ja komisjonile. Kavadel peab olema kaks eesmärki: i) tagada, et muu hulgas kohandamisperioodi lõpuks on valitsemissektori võlg usutavalt langustrendis või püsib mõistlikul tasemel ning et valitsemissektori eelarvepuudujääk tuuakse keskpikas perspektiivis allapoole kontrollväärtust 3 % SKPst ja hoitakse allpool seda taset, ning ii) tagada, et viiakse ellu reformid ja investeeringud, millega lahendatakse Euroopa poolaasta raames kindlaks tehtud peamisi probleeme ja järgitakse ELi ühiseid prioriteete. Selleks tuleb igas kavas esitada keskpika perioodi kohustus seoses netokulude ([4]) kavaga, millega sisuliselt kehtestatakse eelarvepiirang kava kehtivusajaks, mis on (sõltuvalt liikmesriigi tavapärasest seadusandlikust tsüklist) neli või viis aastat. Lisaks tuleks kavas selgitada, kuidas liikmesriik tagab, et viiakse ellu reformid ja investeeringud, millega lahendatakse Euroopa poolaasta raames, eelkõige riigipõhistes soovitustes (sealhulgas asjakohasel juhul makromajandusliku tasakaalustamatuse menetlusega seotud soovitustes) kindlaks tehtud peamisi probleeme, ja kuidas liikmesriik järgib liidu ühiseid prioriteete. Eelarve kohandamise perioodi pikkus on neli aastat, mida võib pikendada kuni kolme aasta võrra, kui liikmesriik kohustub ellu viima asjakohased reformid ja investeeringud, mis vastavad määruses (EL) 2024/1263 sätestatud kriteeriumidele.

(3) Pärast kava esitamist hindab komisjon, kas kava vastab määruse (EL) 2024/1263 nõuetele.

([1]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2024. aasta määrus (EL) 2024/1263 majanduspoliitika tulemusliku koordineerimise ja mitmepoolse eelarvejärelevalve kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1466/97 (ELT L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

([2]) Nõukogu 29. aprilli 2024. aasta määrus (EL) 2024/1264, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 1467/97 ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse rakendamise kiirendamise ja selgitamise kohta (ELT L, 2024/1264, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj).

([3]) Nõukogu 29. aprilli 2024. aasta direktiiv (EL) 2024/1265, millega muudetakse direktiivi 2011/85/EL liikmesriikide eelarveraamistiku nõuete kohta (ELT L, 2024/1265, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

([4]) Netokulu, nagu on määratletud määruse (EL) 2024/1263 artiklis 2, nimelt valitsemissektori kulud, millest on maha arvatud i) intressikulud, ii) kaalutlusõigusel põhinevad tulumeetmed, iii) liidu programmidega seotud kulud, mis kaetakse täielikult liidu vahenditest saadava tuluga, iv) riikide kulud liidu rahastatavate programmide kaasrahastamiseks, v) töötuskindlustushüvitiste kulude tsüklilised elemendid ning vi) ühekordsed ja muud ajutised meetmed.

(4) Komisjoni soovituse alusel võtab nõukogu vastu soovituse, milles sätestatakse asjaomase liikmesriigi netokulude kava ja asjakohasel juhul kiidetakse heaks eelarve kohandamise perioodi pikendamise aluseks olevad reformi- ja investeerimiskohustused.

**MÄRKUSED MALTA RIIKLIKU KESKPIKA PERIOODI EELARVE- JA STRUKTUURIKAVA KOHTA**

(5) 20. septembril 2024 esitas Malta nõukogule ja komisjonile oma riikliku keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava.

**Kava esitamisele eelnenud protsess**

(6) Riiklike keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikavade esitamisega tipneva dialoogi raamistamiseks edastas komisjon 21. juunil 2024 kooskõlas määruse (EL) 2024/1263 artikliga 9 Maltale võrdlustrajektoori ([5]). Komisjon avaldas võrdlustrajektoori 20. septembril 2024 ([6]). Võrdlustrajektoor on riskipõhine ja tagab, et valitsemissektori võlg on eelarve kohandamise perioodi lõpuks ja täiendavate eelarvemeetmete puudumisel pärast kohandamisperioodi usutavalt langustrendis või püsib keskpikal perioodil mõistlikul tasemel ning et valitsemissektori eelarvepuudujääk viiakse kohandamisperioodil alla 3 % SKPst ja see püsib keskpikal perioodil allpool seda kontrollväärtust. Keskpikk periood on määratletud kui kümneaastane periood pärast kohandamisperioodi lõppu. Vastavalt määruse (EL) 2024/1263 artikli 6 punktile d ning artiklitele 7 ja 8 on võrdlustrajektoor kooskõlas ka eelarvepuudujäägiga, võla jätkusuutlikkuse kaitsemeetmega ja eelarvepuudujäägi turvavaru kaitsemeetmega. Küprose võrdlustrajektooriga nähakse ette, et komisjoni eelduste põhjal, mis olid 2024. aasta juunis esitatud eelnevate suuniste aluseks, ja eeldades nelja-aastast kohandamisperioodi, ei tohiks netokulude kasv ületada tabelis 1 esitatud väärtusi. See vastab kohandamisperioodil (2025–2028) netokulude keskmisele kasvule 5,9 %.

**Tabel 1. Võrdlustrajektoor, mille komisjon esitas Maltale 21. juunil 2024**

| | 2025 | 2026 | 2027 | 2028 | 2025–2028 keskmine |
|---|---|---|---|---|---|
| Maksimaalne netokulude kasv (aastane, %) | 6,0 | 5,8 | 5,9 | 5,7 | 5,9 |

Allikas: komisjoni arvutused.

(7) Kooskõlas määruse (EL) 2024/1263 artikliga 12 pidasid Malta ja komisjon 2024. aasta juunist kuni septembrini tehnilist dialoogi. Dialoogi keskseks teemaks oli Malta kavandatud netokulude kava ja selle aluseks olevad eeldused (eelkõige võrdlusaluse läbivaatamise oodatav mõju SKP-le), samuti selliste reformide ja investeeringute kavandatud elluviimine, millega lahendatakse Euroopa poolaasta raames kindlaks tehtud peamisi probleeme ja järgitakse liidu ühiseid prioriteete õiglase rohe- ja digipöörde, sotsiaalse ja majandusliku vastupanuvõime, energiajulgeoleku ja kaitsevõime ülesehitamise vallas.

(8) Kavas esitatud teabe kohaselt pidas Malta kooskõlas määruse (EL) 2024/1263 artikli 11 lõikega 3 ja artikli 36 lõike 1 punktiga c 2024. aasta septembris konsultatsioone sotsiaalpartneritega. Kavas esitatud teabe kohaselt konsulteeriti kavas sisalduvate meetmete ja algatuste asjus Malta Majandus- ja Sotsiaalarengu Nõukoguga, milles saavad kokku Malta peamised sotsiaalpartnerid.

([5]) Liikmesriikidele ning majandus- ja rahanduskomiteele edastatud eelnevad suunised sisaldavad trajektoore ilma kohandamisperioodi pikendamiseta ja koos sellega (hõlmavad vastavalt 4 ja 7 aastat). See hõlmab ka peamisi algtingimusi ja aluseks olevaid eeldusi, mida kasutatakse komisjoni keskpika perioodi valitsemissektori võla prognoosimise raamistikus. Võrdlustrajektoor arvutati komisjoni 2023. aasta võla jätkusuutlikkuse analüüsis (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/debt-sustainability-monitor-2023_et) kirjeldatud metoodika kohaselt. See põhineb Euroopa Komisjoni 2024. aasta kevadprognoosil ja keskpika perioodi pikendamisel kuni 2033. aastani, kusjuures pikaajaline SKP kasv ja vananemisega seotud kulud on kooskõlas komisjoni ja nõukogu 2024. aasta ühisaruandega rahvastiku vananemise kohta (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/2024-ageing-report-economic-and-budgetary-projections-eu-member-states-2022-2070_et).

([6]) https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/national-medium-term-fiscal-structural-plans_et#malta.

**Muud seotud protsessid**

(9) 26. juulil 2024 tegi nõukogu kindlaks, et Maltal on ülemäärane eelarvepuudujääk, mis ei ole kooskõlas puudujäägi kriteeriumiga ([7]). Käesolev soovitus langeb kokku ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 7 kohaselt esitatud nõukogu soovitusega valitsemissektori ülemäärase eelarvepuudujäägi kõrvaldamiseks Maltal ([8]). Nende soovituste samaaegne vastuvõtmine on kooskõlas üleminekuga uuele majandusjuhtimise raamistikule ja tuleneb sellest, tagades soovitatud kohandamiskavade kooskõla.

(10) 15. oktoobril 2024 esitas Malta 2025. aasta eelarvekava. Komisjon võttis eelarvekava kohta vastu arvamuse ([9]) 26. novembril 2024.

(11) 21. oktoobril 2024 esitas nõukogu Euroopa poolaasta raames Maltale riigipõhised soovitused ([10]).

**KAVA KOKKUVÕTE JA KOMISJONI HINNANG KAVALE**

(12) Kooskõlas määruse (EL) 2024/1263 artikliga 16 hindas komisjon kava järgmiselt.

**Kontekst: makromajanduslik ja eelarveolukord ning väljavaated**

(13) Malta majandus kasvas 2023. aastal 7,5 %, peamiselt vedasid kasvu eratarbimine ja eksport. Euroopa Komisjoni 2024. aasta sügisprognoosi kohaselt peaks majandus tänu tugevale sisenõudlusele ja ekspordile kasvama 2024. aastal 5,0 %. 2025. aastal peaks reaalne SKP kasvama 4,3 %, kuna jätkuvalt toetavad majanduskasvu tarbimine ja investeeringud. 2026. aastal peaks reaalne SKP kasvama 4,3 % ning majanduskasv jätkub. Prognoosiperioodil (st 2024.–2026. aastal) peaks Malta potentsiaalne SKP jõuliselt kasvama (keskmiselt 4,9 %), mis on peamiselt tingitud tööjõu suurest panusest ja vähemal määral kapitali akumuleerimisest. Töötuse määr oli 2023. aastal 3,5 % ning komisjoni prognoosi kohaselt on see 2024. aastal 3,2 %, 2025. aastal 3,1 % ja 2026. aastal 3 %. Inflatsioon (SKP deflaator) peaks prognooside kohaselt langema 5,3 %-lt 2023. aastal 2,6 %-le 2024. aastal, 2,5 %-le 2025. aastal ja 2,1 %-le 2026. aastal.

(14) Mis puudutab eelarvesuundumusi, siis Malta valitsemissektori eelarve puudujääk oli 2023. aastal 4,5 % SKPst. Euroopa Komisjoni 2024. aasta sügisprognoosi kohaselt peaks puudujääk jõudma 2024. aastal 4 %ni SKPst ja langema 2025. aastaks edasi tasemele 3,5 % SKPst ja eeldusel, et poliitikat ei muudeta, jõudma 2026. aastaks tasemele 3,1 % SKPst. Euroopa Komisjoni 2024. aasta sügisprognoosis võetakse arvesse Malta 2025. aasta eelarvekava, mille valitsus esitas oktoobris riigi parlamendile. Valitsemissektori võlg oli 2023. aasta lõpus 47,4 % SKPst. Euroopa Komisjoni 2024. aasta sügisprognoosi kohaselt peaks valitsemissektori võla suhe SKPsse 2024. aasta lõpuks tõusma 49,8 %-le. Prognooside kohaselt tõuseb see 2025. aasta lõpuks veel 50,4 %-le SKPst ja langeb 2026. aasta lõpuks tasemele 50,2 % SKPst. Komisjoni eelarveprognoosides ei võeta keskpika perioodi kavades esitatud poliitilisi kohustusi arvesse enne, kui nende aluseks on usaldusväärselt teatavaks tehtud ja piisavalt täpsustatud poliitikameetmed.

**Kavas esitatud netokulude kava ja makromajanduslikud eeldused**

(15) Malta riiklik keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava hõlmab ajavahemikku 2025–2028 ja sellega on ette nähtud eelarve kohandamine nelja aasta jooksul.

(16) Kava sisaldab kogu määruse (EL) 2024/1263 artiklis 13 nõutud teavet.

(17) Kavas on võetud kohustus järgida tabelis 2 esitatud netokulude kava, mis vastab aastatel 2025–2028 netokulude keskmisele kasvule 5,9 %. Kavas esitatud keskmine netokulude kasv kohandamisperioodil 2025–2028 on üldiselt kooskõlas ([11]) komisjoni poolt 21. juunil 2024 edastatud võrdlustrajektooriga. Kavas eeldatakse, et potentsiaalse SKP kasv väheneb 5,1 %-lt 2024. aastal 4,8 %-le 2025. aastal ja jõuab 2026. aastal tasemele 4,6 %, jäädes sellele tasemele püsima kuni 2028. aastani. Lisaks eeldatakse kavas, et SKP deflaatori kasvumäär langeb 2024. aasta tasemelt 3,1 % allapoole ja püsib kuni 2028. aastani igal aastal stabiilselt 2,6 % juures.

([7]) ELT L, 1.8.2024, ELI: https://eur-lex.europa.eu/eli/dec/2024/2128/oj.
([8]) Nõukogu soovitus ülemäärase eelarvepuudujäägi kõrvaldamiseks Maltal, 26.11.2024, COM(2024) 955 final.
([9]) Komisjoni arvamus Malta eelarvekava kohta, 26.11.2024, C(2024) 9061 final.
([10]) Nõukogu 21. oktoobri 2024. aasta soovitus, mis käsitleb Malta majandus-, eelarve-, tööhõive- ja struktuuripoliitikat.
([11]) Erinevus ei tule ümardamise tõttu välja.

**Tabel 2. Netokulude kava ja peamised eeldused Malta kavas**

| | 2024 | 2025 | 2026 | 2027 | 2028 | Kava kehtivusaja (2025–2028) keskmine |
|---|---|---|---|---|---|---|
| Netokulude kasv (aastane, %) | 7,4 | 6,0 | 5,8 | 5,8 | 6,1 | 5,9 |
| Netokulude kasv (kumulatiivne, alates baasaastast 2023, %) | 7,4 | 13,8 | 20,4 | 27,4 | 35,2 | ei ole kohaldatav |
| Potentsiaalse SKP kasv (%) | 5,1 | 4,8 | 4,6 | 4,6 | 4,6 | 4,7 |
| Inflatsioon (SKP deflaatori kasv) (%) | 3,1 | 2,6 | 2,6 | 2,6 | 2,6 | 2,6 |

Allikas: Malta keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava ning komisjoni arvutused

**Kava netokulukohustuste mõju valitsemissektori võlale**

(18) Kui kavas ette nähtud netokulude kava ja selle aluseks olevad eeldused realiseeruvad, väheneb valitsemissektori võlg kava kohaselt tasapisi 49,2 %-lt SKPst 2024. aastal kohandamisperioodi lõpuks (2028) 48,8 %-le SKPst, nagu on näidatud järgmises tabelis. Pärast kohandamisperioodi lõppu peaks võlakoorem keskpika perioodi jooksul (st kuni 2038. aastani) kava kohaselt veelgi vähenema ja jõudma 2038. aastaks tasemele 42,3 % SKPst. Seega jääks valitsemissektori võla tase keskpikas perspektiivis kava kohaselt oluliselt allapoole aluslepingus sätestatud kontrollväärtust 60 % SKPst. See on kava eelduste põhjal usutav, kuna komisjoni võla jätkusuutlikkuse analüüsi kõigi deterministlike stressitestide kohaselt peaks võlg jääma 2038. aastaks alla 60 % SKPst. Seega, tuginedes kava poliitilistele kohustustele ja makromajanduslikele eeldustele, on kavas esitatud netokulude kava kooskõlas määruse (EL) 2024/1263 artikli 6 punktis a ja artikli 16 lõikes 2 sätestatud võlanõudega.

**Tabel 3. Valitsemissektori võla ja eelarvepositsiooni areng Malta kavas**

| | 2023 | 2024 | 2025 | 2026 | 2027 | 2028 | 2038 |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Valitsemissektori võlg (% SKPst) | 47,3 | 49,2 | 49,8 | 49,9 | 49,5 | 48,8 | 42,3 |
| Valitsemissektori eelarvepositsioon (% SKPst) | - 4,5 | - 4,0 | - 3,8 | - 3,4 | - 3,0 | - 2,6 | - 2,1 |

Allikas: Malta keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava.

**Kava netokulukohustuste mõju valitsemissektori eelarvepositsioonile**

(19) Kavas esitatud netokulude kava ja eelduste kohaselt väheneks valitsemissektori eelarvepuudujääk 4 %-lt SKPst 2024. aastal 3,0 %-le SKPst 2027. aastal ja jõuaks seejärel 2028. aastaks 2,6 %-le SKPst. Seega ei ületaks valitsemissektori eelarvepositsioon kava kohaselt kohandamisperioodi lõpus (2028) kontrollväärtust 3 % SKPst. Lisaks ei ületaks valitsemissektori eelarvepuudujääk kümne aasta jooksul pärast kohandamisperioodi (st kuni 2038. aastani) 3 % SKPst. Seega, tuginedes kava poliitilistele kohustustele ja makromajanduslikele eeldustele, on kavas esitatud netokulude kava kooskõlas määruse (EL) 2024/1263 artikli 6 punktis b ja artikli 16 lõikes 2 puudujäägi kohta sätestatud nõudega.

**Eelarve kohandamise ajaprofiil**

(20) Eelarve kohandamise ajakava, mida mõõdetakse struktuurse esmase eelarvepositsiooni muutusena, nagu kavas kirjeldatud, on üldjoontes lineaarne, nagu on nõutud määruse (EL) 2024/1263 artikli 6 punktis c. Seega, tuginedes kava poliitilistele kohustustele ja makromajanduslikele eeldustele, on kavas esitatud netokulude kava kooskõlas määruse (EL) 2024/1263 artikli 6 punktis c sätestatud nõudega.

**Tabel 4. Esmase struktuurse eelarvepositsiooni areng Malta kavas**

| | 2023 | 2024 | 2025 | 2026 | 2027 | 2028 |
|---|---|---|---|---|---|---|
| Struktuurne esmane eelarvepositsioon (% SKPst) | - 3,5 | - 2,7 | - 2,2 | - 1,7 | - 1,2 | - 0,8 |
| Struktuurse esmase eelarvepositsiooni muutus (PP) | ei ole kohaldatav | 0,8 | 0,5 | 0,5 | 0,5 | 0,4 |

Allikas: Malta keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava.

**Kooskõla ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlusega**

(21) Kavas esitatud netokulude kava on kooskõlas ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse nõuetega (eelkõige nõukogu määruse (EÜ) 1467/97 artikli 3 lõike 4 kolmandas lõigus sätestatud minimaalse iga-aastase struktuurse kohandamisega).

**Kava kooskõla eelarvepuudujäägi turvavaru kaitsemeetmega**

(22) Määruse (EL) 2024/1263 artiklis 8 stabiilsuse ja kasvu pakti ennetusliku osa raames sätestatud eelarvepuudujäägi turvavaru kaitsemeedet, millega luuakse eelarvepuudujäägi kontrollväärtuse 3 % SKPst suhtes turvavaru, kohaldatakse Malta suhtes alates 2028. aastast, kuna prognooside järgi väheneb eelarvepuudujääk alla 3 % SKPst 2027. aastaks. Et saavutada ühine struktuurne turvavaru 1,5 % SKPst, ei tohiks 2028. aasta esmase struktuurse eelarvepositsiooni aastane kohandamine olla väiksem kui 0,4 % SKPst (kui struktuurne eelarvepuudujääk jääb 2027. aastal üle 1,5 % SKPst). Kava poliitilistest kohustustest ja makromajanduslikest eeldustest tulenev eelarvekohandus ulatub 2028. aastal 0,4 %ni SKPst. Seega, tuginedes kava poliitilistele kohustustele ja makromajanduslikele eeldustele, on kavas esitatud netokulude kava kooskõlas eelarvepuudujäägi turvavaru kaitsemeetmega.

**Kava kooskõla võla jätkusuutlikkuse kaitsemeetmega**

(23) Kava kohaselt peaks valitsemissektori võlg jääma kogu kohandamisperioodil alla 60 % SKPst. Seepärast ei kohaldata kava kohaselt võla jätkusuutlikkuse kaitsemeedet.

**Kava makromajanduslikud eeldused**

(24) Kava põhineb makromajanduslikel ja eelarve-eeldustel, mis on kooskõlas komisjoni poolt 21. juunil 2024 liikmesriikidele edastatud eeldustega. Kavas võetakse arvesse teavet, mis ei olnud võrdlustrajektoori koostamise ajal kättesaadav, ning makromajanduslikke ja eelarvenäitajaid on seetõttu vastavalt ajakohastatud. Näitajate ajakohastamine ei mõjuta kava keskmist netokulude kasvu võrdlustrajektooriga võrreldes märkimisväärselt.

**Kava eelarvestrateegia**

(25) Kava orienteeriva eelarvestrateegia kohaselt täidetakse netokuludega seotud kohustused peamiselt kulude piiramise teel. Orienteeriv poliitikameetmete kogum hõlmab energiatoetustest sõltuvuse järkjärgulist vähendamist, mida hõlbustavad struktuurireformid ja energiasektorisse tehtavad strateegilised investeeringud, millega edendatakse taastuvaid energiaallikaid ja suurendatakse energiatõhusust. Asjaomaste poliitikameetmete üksikasjad tuleb kinnitada ja kvantifitseerida aastaeelarves, meetmeid vajaduse korral kohandades. Kavas esitatud orienteeriva eelarvestrateegia rakendamisega on siiski seotud riskid, mis tulenevad sellest, et meetmete üksikasjad ei ole veel väga hästi teada. Lisaks on 2025. aasta eelarvekavas kindlaks määratud poliitikameetmed, mille abil täidetakse 2025. aasta netokulukohustus ([12]).

([12]) Komisjoni arvamus Malta eelarvekava kohta, 26.11.2024, C(2024) 9061 final.

**Kavas esitatud reformi- ja investeerimiskavatsused, millega lahendatakse Euroopa poolaasta raames kindlaks tehtud peamisi probleeme ja järgitakse liidu ühiseid prioriteete**

(26) Kavas kirjeldatakse poliitilisi kavatsusi, mis on seotud reformide ja investeeringutega, millega lahendatakse Euroopa poolaasta raames ja riigipõhistes soovitustes kindlaks tehtud peamisi probleeme ja järgitakse liidu ühiseid prioriteete. Kavas on ELi ühiste prioriteetide järgimiseks ette nähtud 143 reformi ja investeeringut, millest 32 toetatakse rahaliselt taaste- ja vastupidavusrahastust ning 23 ühtekuuluvuspoliitika fondidest.

(27) Õiglase rohe- ja digipöörde ühise prioriteedi, määruses (EL) 2021/1119 sätestatud kliimaeesmärkide ning Malta riiklikus energia- ja kliimakavas 2021–2030 esitatud eesmärkide vallas sisaldab kava meetmeid (mis on lisatud taaste- ja vastupidavuskavasse), millega lihtsustatakse taastuvenergiajaamade loamenetlusi ning jätkatakse programme, millega julgustatakse kodumajapidamisi ja ettevõtjaid taastuvenergiatehnoloogiat kasutusele võtma. Nagu mitmete teiste meetmetega, viiakse selliste meetmetega ellu fossiilkütuste sõltuvuse vähendamist ning taastuvallikatest toodetud energia edendamist puudutavat riigipõhist soovitust, mille nõukogu on aastatel 2020 kuni 2024 esitanud. Kava sisaldab ka meetmeid, millega edendatakse era- ja avaliku sektori mitteeluhoonete moderniseerimist (sisalduvad taaste- ja vastupidavuskavas) ja võetakse vastu VKEde energiaauditid, ning mis peaksid koos muude meetmetega aitama kaasa 2019.–2023. aasta energiatõhususe alaste riigipõhiste soovituste täitmisele. Kava sisaldab ka suuri investeeringuid jäätmetest energia tootmisse ja mahepõllumajanduslikesse töötlemisettevõtetesse ning taaste- ja vastupidavuskavas sisalduvaid ehitus- ja lammutusjäätmetega seotud reforme, mis peaksid koos teiste meetmetega aitama kaasa 2020. aasta jäätmekäitlusalase riigipõhise soovituse elluviimisele. Kavas sisalduvate joogiveerajatiste optimeerimise meetmetega aidatakse muu hulgas kaasa ressursside haldamist ja tõhusust käsitleva 2019. aasta riigipõhise soovituse elluviimisele. Meetmetega, millega tõhustatakse transpordivahendite ja eri transpordiliike siduva taristu kestlikkust, viiakse koos muude, sh taaste- ja vastupidavuskavas sisalduvate meetmetega ellu 2019.–2024. aastal esitatud riigipõhiseid soovitusi maanteetranspordi ummikute ja heite vähendamise kohta. Kava sisaldab ka meetmeid, millega suurendatakse valitsuse digitaristu kerksust, suutlikkust ja turvalisust (meede sisaldub taaste- ja vastupidavuskavas), parandatakse juurdepääsu digitehnoloogiale (osaliselt taaste- ja vastupidavuskavas sisalduvate meetmete kaudu) ning muid meetmeid, nagu Malta äriregistri veebiportaali täiustamine, mis kõik peaks, nagu mitmed teisedki meetmed, aitama järgida 2020. aasta riigipõhist soovitust digiülemineku kiirendamise kohta.

(28) Sotsiaalse ja majandusliku vastupidavuse ühise prioriteedi ning Euroopa sotsiaalõiguste samba vallas sisaldab kava meetmeid, millega stimuleerida tööelu jätkamist ka pensionieas ja pensionipõlve sissetulekute mitmekesistamist. Nende ja muude kavas sisalduvate meetmetega järgitakse 2019. aasta riigipõhist soovitust pensionisüsteemi jätkusuutlikkuse kohta. Kava sisaldab ka meetmeid, millega tagada elutähtsate meditsiinitarvete tarned, tugevdada esmatasandi arstiabi ja tagada tööjõu kestlikkus, mille edendamiseks on muu hulgas ette nähtud taaste- ja vastupidavuskava kohane reform, millega parandada välistööliste heaolu – kõigi nende meetmetega täidetakse muu hulgas 2019. ja 2020. aasta riigipõhiseid soovitusi tervishoiusüsteemi kestlikkuse ja kerksuse parandamise kohta. Elukestva õppe tugevdamise, oskuste täiendamise ja ümberõppe meetmete ning muude, osaliselt taaste- ja vastupidavuskavas sisalduvate meetmetega viiakse ellu 2019. aasta riigipõhist soovitust kaasava hariduse ja koolituse kohta, 2023. aasta riigipõhist soovitust rohepöördealaste oskuste ja pädevuste parandamise kohta ning 2024. aasta riigipõhist soovitust hariduse ja koolituse kvaliteedi ja turule vastavuse ning haridustulemuste parandamise kohta. Lisaks sisaldab kava meetmeid, millega toetada riskikapitali ning uuendada riiklikku teadus- ja innovatsiooniraamistikku – nendega viiakse ühtlasi ellu 2020. aasta riigipõhist soovitust erainvesteeringute edendamise kohta ning 2019. ja 2020. aasta riigipõhist soovitust teadusuuringute ja innovatsiooni kohta. Kavas sisalduvad ka meetmed, millega laiendatakse prokuratuuri ülesandeid (sisalduvad taaste- ja vastupidavuskavas) ning nähakse ette jätkuvad jõupingutused korruptsiooni avastamiseks ja selle eest vastutusele võtmiseks (sisalduvad taaste- ja vastupidavuskavas) – nendega viiakse ellu nõukogu 2019. ja 2020. aasta riigipõhist soovitust kohtusüsteemi sõltumatuse tugevdamise ja tulemuslikkuse parandamise kohta ning nõukogu 2019. aasta riigipõhist soovitust juhtimisraamistiku tõhustamise kohta. Lisaks sisaldab kava rahapesuvastaseid ja maksustamise meetmeid, näiteks jõupingutused jätkata rahapesu andmebüroo strateegia 2023–2026 rakendamist ning kehtestada sissetulevaid ja väljaminevaid makseid reguleeriv seadus (sisalduvad taaste- ja vastupidavuskavas) – nendega viiakse ellu 2019. ja 2020. aasta riigipõhist soovitust rahapesuvastase raamistiku tugevdamise kohta ning 2019.–2024. aastal esitatud riigipõhist soovitust agressiivse maksuplaneerimise tavade piiramise kohta.

(29) Energiajulgeoleku ühise prioriteediga seoses sisaldab kava meetmeid, millega ühtlustatakse taastuvenergiajaamade loamenetlusi ja toetatakse investeeringuid taastuvatesse energiaallikatesse ning tugevdatakse elektrivõrku ja suurendatakse salvestusrajatiste võimsust (lisatud ka taaste- ja vastupidavuskavasse).

(30) Kaitsevõime ühise prioriteedi vallas sisaldab kava investeeringuid sõjalise taristu ajakohastamisse, küberturvalisuse suurendamisse ja Euroopa kaitsetööstuse strateegia elluviimisesse.

(31) Kavas antakse teavet ühtekuuluvuspoliitika fondide ning Malta taaste- ja vastupidavuskava sidususe ja asjakohasel juhul vastastikuse täiendavuse kohta eri küsimustes, nagu haldusmenetluste digitaliseerimine ja ajakohastamine, kestliku mitmeliigilise linnalise liikumiskeskkonna edendamine, tervishoiusektori kerksuse edendamine, mis hõlmab tervishoiu valdkonna tööjõu piisavuse ja kestlikkuse tagamist ja tööturu kerksuse suurendamist, soolise võrdõiguslikkuse edendamine ning töötajate oskuste parandamine.

(32) Kavas on antud ülevaade Malta avaliku sektori investeerimisvajadustest, mis on seotud ELi ühiste prioriteetidega, ja nähakse ette meetmed nende vajaduste rahuldamiseks. Et edendada õiglast rohepööret, on Malta teinud kindlaks taastuvate energiaallikate, energiatõhusa kliimamuutustega kohanemise, ringmajanduse, saastuse vältimise ja elurikkuse kaitse valdkonna investeerimisvajadused. Et edendada õiglast digipööret, on määratud kavas kindlaks digioskuste, ettevõtete digiülemineku ning turvalise ja kestliku digitaristu valdkonna investeerimisvajadused. Sotsiaalse ja majandusliku vastupidavuse ning Euroopa sotsiaalõiguste samba vallas on määratud kavas kindlaks aktiivse tööhõivepoliitika ja sotsiaalteenuste, alushariduse, elukestva õppe ja kutsehariduse, tervishoiutaristu ning säästva turismi valdkonna investeerimisvajadused. Energiajulgeoleku vallas on määratud kavas kindlaks investeeringud, mis tuleks teha taastuvenergia ja eelkõige päikese- ja tuuleenergia taristusse, energiatõhususse, arukatesse võrkudesse ja energia salvestamise lahendustesse. Seoses kaitsevõime suurendamisega on Malta teinud kindlaks riigi ja Euroopa julgeoleku tagamiseks vajalikud kaitsevõimeinvesteeringud.

**Komisjoni hinnangu kokkuvõte**

(33) Üldiselt on komisjon seisukohal, et Malta kava vastab määruse (EL) 2024/1263 nõuetele.

**NÕUKOGU ÜLDINE JÄRELDUS**

(34) Nõukogu tervitab Malta keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava ning leiab, et selle täielik rakendamine aitaks tagada riigi rahanduse usaldusväärsuse ja toetada valitsemissektori võla jätkusuutlikkust ning kestlikku ja kaasavat majanduskasvu.

(35) Nõukogu võtab teadmiseks kavale antud komisjoni hinnangu. Nõukogu kutsub siiski komisjoni üles esitama oma hinnangu tulevaste kavade kohta eri dokumendis eraldiseisvalt komisjoni soovitustest nõukogu soovituste kohta.

(36) Nõukogu võtab teadmiseks komisjoni hinnangu kavas esitatud netokulude kava ja peamiste makromajanduslike eelduste kohta, sealhulgas seoses komisjoni eelnevate suunistega, ning kava netokulude kava mõju valitsemissektori eelarvepuudujäägile ja võlale. Nõukogu võtab teadmiseks komisjoni hinnangu, et kuigi makromajanduslikud ja eelarve-eeldused erinevad mõnel juhul komisjoni eeldustest, sealhulgas ajakohastatud makromajanduslike ja eelarveandmete arvessevõtmiseks, on need üldiselt nõuetekohaselt põhjendatud ja nende aluseks on usaldusväärsed majanduslikud argumendid. Nõukogu võtab teadmiseks kava laiaulatusliku eelarvestrateegia ja väljavaateid ähvardavad riskid, mis võivad mõjutada makromajandusliku stsenaariumi ja selle aluseks olevate eelduste realiseerumist ning kava netokulude kava järgimist. Nõukogu väljendab heameelt eelkõige ka selle üle, et enne kava esitamist suheldi riiklikul tasandil asjaomaste sidusrühmadega. Nõukogu märgib samuti, et geopoliitilised riskid võivad avaldada survet kaitsekulutustele.

(37) Nõukogu eeldab, et Malta on valmis oma eelarvestrateegiat vajaduse korral kohandama, et tagada netokulude kava järgimine. Nõukogu on otsustanud tähelepanelikult jälgida majanduse ja eelarve arengut, sealhulgas suundumusi, mis on aluseks kava stsenaariumile.

(38) Nõukogu leiab, et edasised arutelud, et jõuda ühisele arusaamisele netokulude kumulatiivsete kasvumäärade iga-aastase järelevalvemõju kohta, peavad toimuma enne eelarvejärelevalve järgmist vooru.

(39) Nõukogu võtab teadmiseks komisjoni kirjelduse reformide ning investeerimisvajaduste ja -kavatsuste kohta, millega lahendada Euroopa poolaasta raames kindlaks tehtud peamisi probleeme, ning rõhutab, kui oluline on tagada selliste reformide ja investeeringute elluviimine. Nõukogu hindab komisjoni esitatud aruannete põhjal selliseid reforme ja investeeringuid ning jälgib nende rakendamist Euroopa poolaasta raames.

(40) Nõukogu jääb ootama Malta iga-aastaseid eduaruandeid, mis sisaldavad eelkõige teavet nõukogu kehtestatud netokulude kava rakendamisel tehtud edusammude kohta ning laiemate reformide ja investeeringute elluviimise kohta Euroopa poolaasta raames.

(41) Nõukogu peaks kooskõlas määruse (EL) 2024/1263 artikliga 17 Maltale soovitama kavas esitatud netokulude kava,

SOOVITAB Maltal:

1. Tagada, et netokulude kasv ei ületa käesoleva soovituse I lisas kehtestatud maksimummäärasid.

Brüssel, 21. jaanuar 2025

*Nõukogu nimel*

*eesistuja*

A. DOMAŃSKI

*I LISA*

**Netokulude maksimaalsed kasvumäärad**
**(nominaalsed aastased ja kumulatiivsed kasvumäärad)**

**Malta**

| Aasta | | 2025 | 2026 | 2027 | 2028 |
|---|---|---|---|---|---|
| Kasvumäär (%) | Aastane | 6,0 | 5,8 | 5,8 | 6,1 |
| | Kumulatiivne (*) | 13,8 | 20,4 | 27,4 | 35,1 |

(*) Kumulatiivsed kasvumäärad arvutatakse võrdluses baasaastaga 2023. Kumulatiivseid kasvumäärasid kasutatakse kontrollikontol, et teha iga-aastast järelkontrolli nõuete täitmise üle.